

„EDINOST“
izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob torkih, četrtnih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . 1. — 20, izven Avstrije 1. 40 za tri mesece . 3. — 60, za pol leta . 5. — 100, za vse leto . 10. — 200. Na naročbe brez priložne naročnine se ne jemlje ozir. Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tabaka v Trstu po 3 uvc., izven Trsta po 3 uvc. Sobotno večerno izdanje v Trstu 4 uvc., izven Trsta 5 uvc.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglašje se računa po tarifu v peritu; za naslove s dobelimi črkami se plačuje precej, kolikor obsega navadnih tiskov. Poslana, osmrtnica in javnozabvala, do-
mači oglašje itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Cassanova št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, kar nefrankovano se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnine, reklamacije in oglašje sprejema uredništvo ulica Molina pic-
colo št. 3, II. nadst. Odprte reklamacije so proste poštnine.

„Edinost“ je mes. 1.

Častitim našim gg. naročnikom!

15. t. m. potekel je rok onim č. gg. našim naročnikom, ki so še na dolgu za leto 1894 ter smo začeli razpošiljati jim poštne naloge. O onih č. gg. naročnikih, ki se ne odzovejo niti na to, smatrali bodemo, da ne želé držati več našega lista ter ga jim ustavimo s koncem tega meseca. Zastano naročnino iztirjati pa bodemo drugim potom.

Ponavljamo prošnjo, da se nam dopišlje tudi naročnina za letošnje prvo četrtletje.

Upravništvo.

Minister grof Schönborn

o kazenskem postopanju proti izrednikom tržaškim.

Na interpelacijo poslanca dra. Matka Laginje in tovarišev o kazenskem postopanju proti šestorici udeležencev pri tržaških uličnih demonstracijah z dne 12. novembra 1894 je odgovoril minister za pravosodje, dr. grof Schönborn, v seji poslanske zbornice z dne 16. marca 1895 nastopno:

Gospodom poslancem drn. Laginji in tovarišem bila je kazensko-sodno preiskava, ki se je bila uvela proti šestorici udeležencev pri poličnih demonstracijah, dogodivših se dne 12. novembra 1894 pred magistratnim poslopjem v Trstu, v povod, da so uležili interpelacijo, v kateri tožijo, da se je dvojica teh demonstrantov, Ivan Jajčić in Fran Kravos, obdržala v zaporu še po dovršeni preiskavi, dočim se trojica njiju sokrivcev izpustili na svobodo. In stavlja interpelantje do mene vprašanje, da-li so meni znana ta dejstva in da-li ukrenem potrebno, da se bode z Jajčićem in Kravosom postopalo jednako kakor z drugimi njiju sokrivci ter da se nemudoma postavi na svobodo.

Na to si dovoljujem odgovoriti nastopno: Jaz sem izvedel o omenjeni kazenski zadevi še le po neki pritožbi, uleženi dne 12. decembra 1894 po zagovorniku obeh omenjenih, na justično ministerstvo proti temu, da se ista obdržita v zaporu.

Ker pa odločitev o take vrste pritožbah ne spada v delokrog ministerstva za pravosodje, odstopila se je ta pritožba višjemu deželnemu sodišču v nadaljnjo odločitev; in ker se je trdilo v pritožbi, da se dokončanje te kazenske zadeve zavlačuje le vsled tega, da je jeden obtoženec uležil ugovor proti obtožnici, priporočilo se je, naj se kazenska stvar tega obtoženca eventualno loči iz skupnega, proti vsem uvedenega kazenskega postopanja.

Ko se je uležila predležeča interpelacija, naložil sem višjemu državnemu pravdnstvu, naj mi sporoči o tem.

Glasom poročila se je med tem dovršila

vprašavna kazenska stvar in je bil pri glavni razpravi dne 2. januarja 1895 Ivan Jajčić obsojen na tri mesece zapore radi pregreška rabuke po §. 283 kaz. zak., Fran Kravos pa je bil rešen obtožbe radi istega pregreška. Oba obtoženca bila sta izpuščena na svobodo takoj po razglasenju razsodbe, Jajčić posebno po privolitvi državnega pravdnika in z ozirom na okolnost, da je prijavil pritožbo ničnosti proti razsodbi.

Kar se dostaje zapore Jajčića in Kravosa v uvodnem postopanju imeli sti odločiti o zaporu, odrejenem po preiskovalnem sodniku, oziroma o trajanju vzroka zaporu, le istanci, določeni v to v kazensko-sodnem redu, to je, svetniška komora in višje dež. sodišče, in meni ne pristojna nikak upliv na dotične sklepe.

Jajčić in Kravos sta se v polni meri poslužila pristojnih jima pravnih sredstev; ona sama in poleg tega sti se tudi njiju so-progi brezuspešno pritožili pri svetniški komori proti nadaljnjemu zaporu, in ko se je uležila obtožba, tudi proti tej poslednji, ter sti provzročili s tem, da se ni mogla popred odrediti glavna razprava.

To me opravičuje do opazke, da ne odgovarja dejstvom trditve gospodov interpellantov, da se je obdržavanje glavne razprave proti Jajčiću in Kravosu zavleklo brez njiju krivde.

Tako njegova ekscelencia minister grof Schönborn. Temu bi bilo pripomniti, da je bila pritožba italijanskega izrednika Hergosa Pacorja že uležena, ko se je stavila gori omenjena interpelacija. Sploh pa sta imela obtoženca pravico pritoževati se proti zaporu, ko so druge izpustili takoj drugi dan. To se jima vendar ne sme šteti v greh.

Politiške vesti.

Državni zbor. Poslanska zbornica je predvečerjem nadaljevala razpravo o preosnovi davkov. Tem povodom je finančni minister dr. Plener zavračal napade na trgovinske zbornice, naglašuje, da trgovinske zbornice vestno skrbje za koristi male obrti. Kar se dostaje volilne pravice malih obrtnikov v komisije za odmerjevanje davkov, menil je gospod minister, da je prikladnejše s tehiškega stališča, da volijo isti posredno, po volilnih možeh. Ko je naznanil predsednik, da je z 100 glasovi proti 6 vsprejet predlog za sklep debate, dogodil se je buren prizor, ko je posl. Gessmann zatrdil, da je v zbornici le 93 poslancev navzočih. (Bog ve torej, kdo je prav štel: ali g. predsednik, ki je naštel 106, ali posl. Gessmann, ki je naštel le 93 poslancev. Sicer pa je čuti pogostoma pritožbe, da se vrše glasovanje

daj mislil je Tahi spraviti neprijatelja v skripee, in začel je hujskati Zagrebčane, naj zahtevajo svojo staro pravo, kajti, rekel je, da so mu mnogi mogotci pri dvoru in kraljevskem sodu prijatelji, ki bodo njegovim posredovanjem delovali na to, da pade razsodba na njiju stran.

In res! Že 1571. l. v nedeljo Epiphaniae vzdignol je mestni sodec, kovač Ivan Blažekovič pred banoma Jurijem Draškovičem in Franom Frankopanom proti Ambrožu tožbo radi Medvedgrada, in ker je umrl stari Ambrož, vzdignoli so se Zagrebčani še hušje proti njegovemu sinu Stetku. Na pol mrtve radi hude bolezni, razjarjen a slab proti hudourniku kmečkega upora, kateremu je njegova okrutost povodom bila, sovražen od vsega sveta, dvignol se je stari Tahi, da zatre ruvanjem in psovanjem pred kraljevim sodom rod Gregorjanski, da mu iztrže lepó gospodstvo na korist „prijateljev Zagrebcev“.

Kmalu je imela početi kraljevska sodba.

vanja, ne da bi bilo navzoče postavno število članov. Ako od tega premelega števila navzočih odbijemo opozicijske poslance, težko bi mogli ugodno soditi o pridnosti članov slavne koalije. In tudi to je znamenje propadanja našega parlamentarizma v dobi „odkritosti in resničnosti“. (Ur.) Zbornica je vsprejela na to §§. od 16 do 38, dva odstavka pa je vrnila odseku.

Slovenci proti proslavljenju Bismarckove osemdesetletnice. Ker nameruje naši Nemci posebno proslaviti osemdesetletnico onega in istega Bismarcka, ki je se svojo lokavo politiko prizadel najhujših ran naši državi, zapletši isto v vojno na dve strani hkratu, sklenili so naši slovenski rojaki na Štajerskem in Koroškem slovesno protestovati proti takemu početju. Protestovali bodo posamične občine, a na Štajerskem prideje vrhu tega naroden tabor v to svrhu.

Minister Schönborn o italijanskem časopisju. V isti seji poslanske zbornice, ko je minister Schönborn odgovoril na interpelacijo dr. Laginje radi kazenskega postopanja proti tržaškim izrednikom, odgovoril je tudi na interpelacijo poslancev Bartolija in tovarišev radi zaplenjevanja laških časopisov. To, kar je izjavil gospod minister o posamičnih slučajih konfiskacije, nas ne briga toliko, pač pa hočemo spregovoriti par besedij o jedni splošni opazki njegovi ekscelence. Gosp. minister je rekel: „Res je, da so se posebno pomnožile zaplene italijanskih listov, sosebno v zadnjem četrtletju. To naključevanje zaplen v razmerno kratki dobi moramo si tomačiti takó, da je vsled predobrih poznanih dogodkov na Primorskem tudi italijansko časopisje zgubilo zavest, kako daleč sega mera, preko koje vodi pot do nedozvoljenega kritikovanja vladnih naredeb.“

S to svojo izjavo je pripoznal gospod minister to isto, kar trdimo tudi mi: da naše italijansko časopisje nima nikake mere v kritikovanju vladnih naredeb. Po tem lahko sodi gospod minister, kako postopa isto časopisje proti sodeželanom slovanske narodnosti in koliko vere zasluži tendenciozna poročila dunajskih listov, ki kaj pridno zajemajo iz ravno istih italijanskih listov. Kako se tudi pretvarja, zavija in — laže! In pa kako verujejo takim poročilom povsodi, kjer ne poznajo naših odnošajev! Stvar je sila resna in zajedno tudi žalostna za nas: kajti perfidno poročanje italijanskih in z istimi združenih nemško-židovskih listov ne upliva samo na takozvano „javno mnenje“, ampak moti čisto tudi vladne kroge na Dunaju v presojevanju naših odnošajev. Le iz nesramne in do skrajnosti lažnjive pisave izvestnih italijanskih listov nastala je legenda o panslavizmu in rusofilstvu na Primorskem in o nenasiljivosti slovanskega

— Nadejali so se Zagrebčani, da bodo kmalu slavili slovesnost v starem medvedjem gnezdu — ali v zli čas srušil se je v grob najmočnejši steber grškega mesta: — Tahi je umrl. Klonol je tudi Gubec, trepet Zagrebčanov, na Markovem trgu pod železnoj, razbeljenoj kronoj. Ali živ ostal je Stepko — groznejši od Gubca, neprijatelj sicer na dvoru — ali bogat, slaven in ugleden mej plemstvom hrvaškim, on, ki je slul kakor mož železnega značaja.

I on i Zagrebčani pričakovali so sodbo, ki je imela ali Stepka pahniti v propast ter povzdignoti Zagreb mogočnostjo, ali Stepka stvoriti velikanom ter Zagreb prepustiti kakor žrtvo osvete oholega graščaka.

V.

Bila je prva nedelja po sv. Simonu 1576. l. Pri sv. kralju so bila ovršene večernice, gospodje kanoniki razšli so se hitrim korakom proti svojim dvorom; kajti lilo je ka-

plemena nasproti sodeželanom italijanske narodnosti. Tako so zvalili na nas odij nelojalnosti do države in dinastije. Škoda, izvirajoča iz krivega razumevanja stremljenja slovanskega prebivalstva na Primorskem, je naravnost nepreračunljiva, ne le za nas, ampak tudi za — državni interes: z jedne strani narašča preširnost in objestnost onih in istih življev, kojih srce gori za „idejale“, dijametralno nasprotne vsenkupnosti države avstrijske, na drugi strani pa prešinja bolj in bolj čut malodušnosti one lojalne življe, ki goje trdno vero, da so njih sreča, njih bodočnost in njih obstanek tesno spojeni se staroslavno dinastijo Habsburgov. Njegova ekscelencia je pripoznal, da italijansko časopisje ne pozna nobene mere nasproti naredbam one in iste vlade, ki obsipa naše italijansko ljudstvo z debrotami; po tem naj sodijo vladni krogi — ponavljamo to —, kako še le postopajo ti listi z nami, ki se moramo boriti za svojo nago politiško in narodno ekzistencijo — proti njim!!

V jednem pa ne moremo pritrditi njegovi ekscelenci. Rekel je namreč, da je perijodično časopisje zgubilo vso mero vsled „poznanih dogodkov na Primorskem“. Temu ni tako, ekscelencia! Izvestno laško časopisje bilo je vsikdar tako, kakoršno je sedaj: odurno v pisavi, lažnjivo v svojih poročilih, brezvestno v borbi proti svojim politiškim in narodnim nasprotnikom. To časopisje je vsikdar in zistematično dušilo v onih krogih, do katerih seza njega upliv, čut lojalnosti do dinastije, spoštovanja do države in pravičnosti do sodeželanov; to časopisje je bilo vedno tako in se ni spremenilo ni za las. Le gledé odurnosti, surovosti in predrznosti v obliki povspelo se je morda v noveji dobi do vrhunca, zistem in tendencija pa sta ostala nespremenjena. Rekli bi torej, da je njegova ekscelencia zamenjal vzroke s posledicami: ne najnoveji in „predobro znani“ dogodki so bili vir nezumnosti laškega časopisja v najnoveji dobi, ampak zistematično ščuvanje po listih je dovelo do teh dogodkov. Izgredi so bili le posledica, pokvarjeno dete še bolj pokvarjenih roditeljev — italijanskih listov.

Ali da se razumemo. Ne prihajam nam na misel, da bi klicali policijo in državno pravdnštvo v boj proti takemu časopisju — v prvo smo preognjeni ljubitelji svobode, v drugo pa tudi sodimo, da ne bi to mnogo pomagalo. To pa želimo, da bi vladni krogi dajali tem listom in njih inspiratorjem in dunajskim zaveznikom istih, le toliko vere, kolikor jo — zasluži. Gosp. minister se je postavil proti temu časopisju, ko mu je bila dolžnost braniti odredbe podrejenih oblasti; prosimo ga naj stori isto tako, kadar bodo hoteli zaplečniki tega časopi-

kor iz škata. Dva njih ustavila sta se pred malo lesenoj kurijoj, katerej je bilo pročelje zarasteno vinovoj lozjo. Potem nista ni besedice pregovorila, nista ni mogla radi dežja. Curkom je teklo z dolgih halj, a široki klobuki kakor da so jima bili žlebi.

„Hvala Bogu!“ počel je debelejši njiju, Anton Vramec, „sedaj bodemo na suhem. Vstopi, častni brate vsaj na trenotek pod mojo streho. Imam ti prišepniti dve tri „in camera charitatis“.

„Ne morem, brate,“ odvrnil je drugi, suh, zgrbljen človek, ostrega lica in sivih očij, kateremu je dičil prsi zlat križ: „Ne morem. Pričakujem Frana Bornemisso Stolnikoviča iz Dunaja. Pisal mi je, da pride kakor danes, ako ga potem ne doleti kaka nesreča. Saj veš, da mi je vedno gost; tudi pričakujem željno novic, on pa kot hrvaški poslanec prinese jih gotovo.“

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

25

Zlatarjevo zlato.

Zgodovinska pripoved XVI. veka.

Spisal A. Šenoa.

IV.

Radi tega prešinjala jih je vedno misel, da sprave pod svojo oblast trdne medvedgrajske stolpe, pa kar ni šlo siloj, skušali so pravdoj. Ta se je pravda, — ne ve se kakim pravom — začela bila že pod Matijem Korvinom, prijateljem Zagrebčanov, ali njegova roka ni segala v hrvaško kraljevino. Pravdo za Medvedgrad ponovili so Zagrebčani za kraljevanja Vladislava, banovanja Ivana Ernšta in pozneje za Petra Berislaviča. Zaman! Prevrtni mejni-grof Jurij brniborski zaigral je v pravdi meščane Gričane. Ali sedaj, ko je zavladal Medvedgradom Ambrož, ki ni bil v posebnej milosti na cesarskem dvoru po smrti Ferdinanda, — se-

sja kršiti veljavna določila ustavnih zakonov gledé na slovansko prebivalstvo v Primorskem.

Cerkvena preosnova v magnatski zbornici. Boj za cerkveno-politiške predloge se je zopet pričel v magnatski zbornici ogerski. Predvčeršnjem je prišel na vrsto zakon o svobodnem izvrševanju vere. Minister za nauk je med burnim odobravanjem — tako pravi namreč oficijozno poročilo — razvijal načela vlade. Glasovanje se je vršilo med silnim hrupom in je ostalo brezuspešno, ker so zapiski karji z obeh strani trdili, da imajo eden glas večine. Včeraj so glasovali vnovič in o izidu sporočimo med najnovejšimi vestmi.

V zadnjem izdanki smo omenili izjave, koje je podal sv. Oče v zadnjem konzistoriju proti civilnemu zakonu. Ta izjava se glasi:

„Dasi smo že večkrat izrazili v pismih ogerskim škofom svoje misli o krivičnosti tega zakona, se je vendar na Ogerskem uveljavil civilni zakon z možnostjo ločitve, in tako, da se morajo pred cerkveno poroko izvršiti formalnosti civilne poroke. Ogerski škofje so vporabili vsa sredstva, da bi odstranili tako hudo zlo, žugajoče cerkvi in narodu; v tem so jih podpirali duhovniki in tisti člani obeh zbornic, ki so hoteli braniti vero svojih očetov. Toda napori za to pravično stvar so bili zastoj. Tisti so zmagali, ki hočejo ponečastiti pravost in vreči Ogersko v nevarne novotarije. Pač bolj bi morali spoštovati vero, kateri se ina Ogerska zahvaliti za svoje bivanje in za svojo slavo, — vero, za katero se je borila proti navalom sovražnikov in ki jo je branila v velikih težavah. Ni treba ponavljati tega, kar so večkrat povdarjali naši predniki, kažoč nevarnosti, ki so jih rodili taki zakoni, tem manj je tega treba, ker smo sami obravnavali vprašanje krščanskega zakona. Naj pač izprevidijo tisti, ki imajo v rokah oblast, kako pogubno in krivično je ta zakon ukazovati katoličanom v obliki, že stokrat zavrnjeni od cerkve. Prav je, da pozna državna oblast učinke zakona in jih ureja s svojimi zakoni, toda o zakonski zvezi določuje samo cerkev, ker je Jezus Kristus to oblast dal cerkvi in povzdignil zakon v zakrament“.

Različne vesti.

Doneski za možko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu: Na predlog g. Čoka ml. so nabrali meščani in okoličani v Čokovi gostilni v Lonjeri 4 gld. 28 nvč. Temu znesku so dodali potem biciklisti v Štokovi gostilni v Trstu v proslavo svojega člana Jožefa 3 gld.; — gospa Rezika Metlikovič je nabrala po otvoritvi slovanske krème 1 gld. 24 nvč.; — po istej je poklonil g. Ivan Štolfa 10 stot., g. Ivan Prelog 12 stot. in N. N. 10 stot. — Славянофилъ je poklonil 1 liro 45 etm laškega denarja.

Odjemalcem „Edinosti“ v kraju Barriera javljamo, da se naš list prodaja tudi v zganjeriji g. Colje v ulici Arcata.

Okoličanskim vinogradnikom na znanje. Visoka c. kr. vlada je podelila naši družbi 8000 ameriških kolč, katere razdelé v nedeljo 24. t. m. med one, ki so se zanje oglašili. Priti je via Romagna št. 1, tik „Senenega trga“ od 10—12 ure predpoludne. — Okoličani, ne zamudite tega, ker je le vam v korist. „Kmetijska in vrtnarska družba za Trst in okolico v Trstu“.

Predavanje o vinogradstvu. Dne 19. t. m. je predaval v sv. Križu strokovnjak Ivan Sancin o vinogradstvu. Zanimivega predavanja se je udeležilo lepo število vinogradnikov, ki so pazno sledili ponkom predavatelja. Naslednjega dne je isti predovatelj podprl svoje pouke praktičnimi poskusi v vinogradih.

Iz Ljubljane nam pišejo: Gospod urednik, zima jemlje slovo. Kakor kurzi na politični borzi naših Nemcev in nemškutarjev, tako padajo snežne mase „skupaj“ in — s streh, in četudi leže še po mestu in deželi cele barikade te nebeske mane, se vendar po drevoredih pridno oglašajo — škinkovec — „griču“, zdaj „s ta kratko“ zdaj zopet „s ta dolgo“ in meščanov ljubljanskih ne straši ob teh solučnih dnevih družega nič nego — blato, mestno blagajno pa drugega nič, nego tistih par tisočakov, ki jih bode za sneg — še izpustiti — morala! Nič ne pomaga: zima ime svoje muhe, kakor naš Hein, ki je pri Jožefovem zabavnem večeru društva „Ljubljane“, skartiral* 8. točko programa, t. j. Zajčevega „Zrinji — Frankopana“. Véri

Winklerjevi smo bili kranjski Slovenci še dobre duše, sedaj je pa druga muzika, in zdaj smo mi „od muh“, Nemci pa na naš račun „s putrom“ namazan kruh jedo! . . . Sicer pa Vam nimam iz te postne dobe nič zanimivega sporočiti, kar storim takoj, kakor hitro pride kaj — na dnevni red! In s tem — končujem. —n.—

Gorostasen umetniški užitek poda „Klub biciklistov tržaškega Sokola“, nocoj dne 23. marca 1895. v novo prirejeni, očisti in z radovedneži obojega spola natlačeni dvorani čilega „Tržaškega Sokola“. Najkrasnejši, najzabavnejši in najzanimivejši v vsej Evropi, dosedaj še nikdar ne vprizorjeni program je ta, katerega tu čitaš: I. del. 1.) Uvodna overture po motivih opere: „Ponesrečeni biciklist“, prvi nastop znamenite godbe slovečih škripačev iz Lačne vasi. 2.) Vinska poskušnja ali velika krokarija*, pretresajoč prizor iz življenja malomestne honoracije. Komičen spev za zvonke možke glasove sé spremljevanjem milozvočnega glasovirja, obelodanil Luka z rudečim smrčkom. NB. Na to točko ne vesele se samo poslušalci in poslušalke, nego i predstavljalci, ker bode vspeh nad vse pričakavnje. 3.) Wei-hai-wai! triumfalna koračnica kitajska v proslavo velikanske zmage nad Japonci v letu 107842 kitajskega čitanja. Uglasbena po komponistu Klink-klank-klonku, vozaču velikega bobna kitajske dvorne kapele.

II. Del. 1.) „Nos g. sodnika“ ali „Zanimiva prada iz renesanskega veka“. Velik humoristično-tragičen, zgodovinsko-romantičen molodram v 1 dejanju. Navlaš za ta večer iz starih spisov in zaprašenih folijantov izbran, v moških in ženskih rimah skovan po pl. Borovščakovem in še plemenitejšem Janku Tolminkem. 2.) „Skipping-polka“, nov spiritističen, patentovan „glasbotvor“. Posebno priporočljiv užitek za kolesarje, ki se radi zdrstnejo.

III. Del. „Nastop akrobatov“. Bratje Kostolomei izvajajo najmogočnejše kolobocije in prevračanja kozlov kot kačji in kavčukovi možje.

IV. Del. Predpustni potponri, muzikalen „Mixed pikles“, katerega godejo, pojo in kvakajo nedosežni umetniki iz vseh šestih krajev sveta. Prvi in zadnji nastop v Trstu. NB. Proizvajanje tega izvanrednega umotvora se je zakasnilo vsled snežnih zametov v predpustu in pride torej strmečemu človeštvu stoprav sedaj — t. j. v postu — pred oči in pred ušesa. Izvršujoči umetniki: 1. Servacij Cigamigu, komorni virtuos Nj. Visokosti kraljice Kalakava. 2. Jonatan Klimpaklampa, profesor pijanistike z vršca gore Popokatepel. 8. Benvenuto Tremolini, professore del campo na slovečen konservatoriji v Jokohami. 4. Mister John Romtiddipom, tambourmajor prvega polka mornarskih dragoncev iz Fidchov-otokov. 5. Висшій Геропончикъ Журилинъ, I. kontrabassist dvorne opere na Novoj zemlji. 6. Martinež Bomratados, toreador furioso de Guadalupe in Patagonia, solist na velikem bobnu in činelah.

V. Del. Nastopi nedosežni umetnik na blagdonečen „Lajerkostnu“: Achile Fifferari iz Kalabrije.

Slavno občinstvo! Takaj je konec umetniškemu užitku. Komur pa še ni zadosti, naj počaka poterljivo, kajti takoj na to bode sledila svobodna zabava. — Začetek: Ko ura bila bo devet, treba bo začeti; ko jutranji zapoje zvonec, bo pa . . . konec. — Ustopnina (smešno nizka, vendar pa različna): Klubovi člani redni in podporni so ustoppnine prosti. Bratje Sokoli plačajo 30 nvč., v društveni opravi 20. Ostalo občinstvo pa blagovoli pri ustoppni položiti na žrtvenik klubove blagajne skromen obolus jedne krone za posameznike in dveh kron za obitelji, obstoječe iz treh oseb. Na svidenje pri kasi. (Plačati je treba v gotovini — kredita nema).

Za nocojšnjo veselico kluba biciklistov „Tržaškega Sokola“ prodajali se bodo sedeži danes od 5. ure popoldne naprej v telovadnici „Sokola“ in zvečer pri blagajni po sledečih cenah: I vrste 30, II vrste 20 in III 10 nvč.

Odbor Slovanske čitalnice nas prosi, da naznamimo, da se predavanje g. urednika F. Podgornika, napovedano za soboto dne 23. marca t. l., prenese radi današnje veselice biciklistkega kluba „Tržaškega Sokola“ na soboto dne 6. aprila t. l. ob 8½ uri zvečer.

Vabilo na naročbo. S tem uljudno vabim na naročbo knjige: „Navod o snovanji in poslovanji slovenskih posojilnic“, ki bode obsegala 150 strani in stala nevezana 1 gld., vezana 1 gld. 20 nvč.

Ivan Lapajna.

„Slovar“ k davčni preosnovi. Ker se v sedanosti toliko govori o preosnovi davkov ali danij, priporočam prijatelju našega lista za razne davke ta-le označenja, vse na ina se končujoča:

Grundsteuer = zemljarina, haussteuer = hišarina, hausklassensteuer = razredna hišarina, hauszinssteuer = najemnarina, waldsteuer = gozdarina, strassensteuer = cestarina, brückensteuer = mostarina, einfuhrsteuer = uvozarina, ausfuhrsteuer = izvozarina, blutsteuer = krvarina, kopfsteuer = glavarina, zapfensteuer = točarina, einkommensteuer = dohodarina, erwerbsteuer = stekarina, gewerbesteuer = obrtarina, korvviehsteuer = govedarina, ziegensteuer = kozarina, hennensteuer = kokošarina, schnapssteuer = žganjarina itd. do neskončnosti od vsake pojedine stvari.

Uživanje konjskega mesa v Trstu se širi. Dasi je v našem mestu le razmerno majhno število mesnic, v katerih se prodaja konjsko meso, vendar se je prodalo letos (do 20. t. m.) na drobno že 276 zaklanih konj, to je skoro po 4 konje na dan. I to je menda dokaz rastočega gmočnega napredka, ali pa: rastoče splošne bēde?

Izpred porotnega sodišča. Kakor smo že javili, pričelo je 21. t. m. zopet zasedanje tukajšnjega porotnega sodišča. Obtožena sta bila 36letni že kaznovani krošnar Andrej Bubnič iz Starade pri Podgradu in 28letni, tudi že večkrat kaznovani težak Alojzij Castellitz iz Trsta pristojne v Gradišcu pri Litiji: hudodelstva tatvine, prestopka prepovedane vrnitve in zakona o postopacih Bubnič imel je poleg tega odgovarjati še na obtožbo gledé nedovoljenega nošenja orožja in pa zaradi krive prijave. — Iz obtožbe navajamo: Obtožena sta dne 20. avg. min. leta vlomila v delavnico urarja Antona Pfeifhoferja, ležečo ob cesti iz Halla v Frauenberg pri Admontu (Štirskia) in ukradla več ur ter drugih dragocenosti, v skupnej vrednosti 612 gld. — Castellitzu zaprli so dne 5. septembra m. l. v Trstu ter so našli v njegovem stanovanju 28 žepnih ur in drugih dragocenosti, ki so bile ukradene Pfeifhoferju. Castellitz je skesano priznal tatvino in povedal, da je skrivno iste tatvine Andrej Bubnič. Tega so prijeli v Celju in ga pripeljali v Trst. — Priča urar Pfeifhofer zahteva za ukradeno blago le 300 gld. odškodnine. Obtožena sta priznala tatvino. Porotniki so odgovorili na stavljenja jim vprašanja: gledé tatvine pri Pfeifhoferju z 12 dā za oba obtožena, na vprašanje gledé postopanja z 12 dā, kolikor se dostaje Bubniču in z 9 dā in 3 ne gledé Castellitzu. Vprašanje gledé prepovedane vrnitve potrdili so soglasno z ozirom na oba obtožena, istotako potrdili so soglasno vprašanje gledé nedovoljenega nošenja orožja (Bubnič) in krive objave imena. Bubnič dobil je na temelju tega verdikta 7 let, Castellitz pa 6 let težke ječe. Sodišče je tudi dovolilo, da prideta oba pod posebno policijsko nadzorništvu, a po prestani kazni v prisilno delavnico.

Včeraj se je vršila razprava proti 33-letnemu mornarju Spiridijonu Scipioniju iz Trsta, obtoženemu ubojstva. Scipioni je, kakor smo svoječasno sporočili obširneje, dne 26. decembra minolega leta zvečer zavratno napadel v Bianchijevi gostilni v ulici Corti svojega tovariša Karla Rossija, vbodši ga z nožem v želodec. K tej razpravi je pozvanih 10 svedokov. O nje izidu sporočimo v današnjem večernem izdanku.

Obsojen morilec. Svoječasno sporočili smo, da so dne 22. in 23. sept. min. leta našli blizo Inomosta dve ženski umorjeni. Trupli umorjenih spoznali so kot 24letno natakario Filomeno Württenberger in 28letno delavko Ano Isser, obe iz Ambrasa. Dne 11. oktobra so zaprli mlinarja Josipa Maira, ki je bil na sumu teh umorov. Mair je dne 15. novembra obstal svoje hudodelstvo preiskovalnemu sodniku. Priznal je, da je spremljal 21. sept. min. l. zvečer delavko Ano Isser. V nekem gozdiču sta sedela in tam sta se sprla. Maira da je strašno ujezilo, ker je ženska zahtevala denarja od njega in v slepi jezi prerezal ji je grlo, potem pa, liki besna žival, ji strgal obleko raz život in ji preparal truplo, iztrgavši drobje iz uboge žrtve. Ko se je oddalil

po končanem strašnem hudodelstvu, prišla je po naključju nedaleč od tam mimo natakaria Württenberger. Maier se je bal, da je videla hudodelstvo in da ga more izdati, zato je takoj sklenil umoriti tudi njo. Vrgel jo je ob tla, prerezal ji grlo in jo potem vlekel v bližnji potok. — Porotniki so potrdili stavljenja jim vprašanja in sodišče obsodilo je morilca na smrt na vešalih. Obtožencev branitelj prosil je sodišče, da naj priporoči obsojenega Najvišji milosti, z ozirom na doslej neomadeževano življenje Mairjevo, na njegovo kesanje in na dejstvo, da je bil pijan, ko je umoril omenjeni ženski.

Sumljiva bolezen! Zdravniki, ki so parali truplo krmarja Franičevića, umrlega po kratki, a sumljivi bolezni, (Glej „Edinost“ št. 35, izdanje za 22. t. m. Ur.) dognali so, da je Franičević umrl vsled zastrupljenja krvi po bolezni v črevesu.

Dobro pešec. Predvčeršnjem dospel je v Trst po 8 dnevni hoji, 24letni dninar Fran Kalmus iz Prage. Siromak bil je v vsmiljenja vrednem stanju: izstradan, strgan, z zatečenima, okrvavljenima nogama. Vsprejeli so tega siromaka v bolnišnico, da se telesno nekoliko okrepi.

Čudna tožba. Ruski listi javljajo, da je pri sodišču v mestu Harkovu vložena nenavadna tožba: tri dlake iz brade proroka Mahomeda so ukradene! Turški sultan je namreč podaril tri dlake Mohamedancem v Samarkandu v Rusiji. Med potjo iz Carjigrada v Samarkand pa je nekdo dotičnim odposlancem ukradel dlake. Tamošnji Mahomedanci so zaradi te tatvine strašno razjarjeni.

Policijsko. Organi komisarijata v ulici Scussa zaprli so 37letnega dninarja Santa Lucchinija, iz Vidma na Laskem, ker je kradel kokoši na Kjadinu in Rocolu. — Spreten tat ukradel je na Rallijevem zemljišču mornarju Gregorju Kršovanijo iz Dalmacije novčarko, v kateri je bilo 8 gld. 52 nvč. iz žepa. — Iznajmljevalec konj in vozov gosp. Dominik Piva, stanujoč v ulici Amalia hšt. 16, iznajmil je m'noli četrtek dvema „elegantnima gospodičema“ eleganten voz, naprežen z dvema lepima konjima, skupno vredno 700 gld. Gospodiča sta se peljala kdo zna kam, kajti doslej ju ni še nazaj. Policija zna za njiju imena, torej ju menda kmalu dobi.

Koledar. Danes (23.): Viktorijan, mučenec; F., mučenec. — Jutri (24.): IV. postna (sredpostna) nedelja. Gabrijel, arhangelj. — V ponedeljek (25.): Oznajenje Mariji Devici. — Zadnji krajec. — Solnce izide ob 6. uri 4 min., zatonj ob 6. uri 10 min. — Toplota včeraj: ob 7. uri zjutraj 9 stop., ob 2 pop 14 stop. C.

Najnovejše vesti.

Dunaj 22. Kralja Aleksander in Milan odpotujeta prihodnjo nedeljo iz Pariza ter dospeta na Dunaj v ponedeljek, kjer se pa ne ustavita, ampak bosta nemudoma nadaljevala svojo pot v Beligrad.

Dunaj 22. Proračunski odsek je vsprejel proračunski provizorij.

Budimpešta 22. (Magnatska zbornica.) Predsednik konstatuje, da je bilo pri včerajšnjem glasovanju jednako število glasov na obeh straneh, namreč 119 proti 119. Ko je vzela zbornica to prijavo na znanje, odločil je predsednik se svojim glasom, da je preiti v podrobno razpravo o zakonu o svobodnem izvrševanju vere. Razprava se je pričela.

Trgovinske brzojavke.

Budimpešta. Pšenica za spomlad 681 — 683 Pšenica za jesen 1895 7.09 do 7.11 Oves za spomlad 6.35 6.37 Rž za spomlad 5.76 5.78 Koruza za maj-juni 6.44-6.48.

Pšenica nova od 78 kil. f. 6.95—7.—, od 79 kil. f. 7.——7.05, od 80 kil. f. 7.——7.10, od 81 kil. f. 7.10—7.15, od 82 kil. for. 7.15—7.20, lečmen 6.60—8.20; prosa 7.15—7.20.

Trg jako živahen. Pšenica stalna. Oves zopet 5 nvč. dražje. Koruza velik pomanjkljiv. Prodaja pšenice 17000 mt. st. Vreme: sneg!!

Praga. Norairnirani sladkor za mare f. 12.52%, maj 12-60, nova letina 12.95. vreme dež.

Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in s carino vrod, odpošiljatelj proceji f. 28.25—29. Mare Avg. f. 29.50 —, Concessé za mare-april 29.50 —, Cetvorni za mare 30-75. V glavah (sodih) za mare 30.75

Havra. Kava Santos good avorago za mare 94 — za juli 95 —, stalno.

Hamburg. Santos good avorago za mare 78.50 maj 77-25 september 76.75.

Dunajska borza 22. marca 1895

	danes	včeraj
Državni dolg v papirju	101.45	101.45
„ „ v srebru	101.70	101.70
Avstrijska renta v zlatu	124.60	124.55
„ „ v krouah	101.15	101.15
Kreditne akcije	404.40	405.75
London 10 Lst.	123.—	123.05
Napoleoni	9.74 1/2	9.74
20 mark	12.03	12.03
100 italij. lir	46.45	46.45